

Dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb

rozwojowych i edukacyjnych ucznia

Szkoły Podstawowej im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Stobnie

1. Uczeń ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się (dysleksja, dysgrafia, dysortografia)

Ogólne zasady postępowania z uczniem z dysleksją rozwojową

1. Unikać głośnego odpytywania z czytania przy całej klasie; wskazówka ta dotyczy przede wszystkim dzieci młodszych. Jeśli nauczycielowi dla oceny umiejętności ucznia niezbędne jest głośne czytanie, należy przeprowadzić je na przerwie, po zakończeniu lekcji;
2. Ograniczać czytanie obszernych lektur do rozdziałów istotnych ze względu na omawianą tematykę, akceptować korzystanie z nagrań fonicznych, w wyjątkowych przypadkach z ekranizacji, jako uzupełnienia samodzielnie przeczytanych rozdziałów;
3. Kontrolować stopień zrozumienia samodzielnie przeczytanych przez ucznia poleceń, szczególnie podczas sprawdzianów (wolne tempo czytania, słabe rozumienie jednorazowo przeczytanego tekstu może uniemożliwić wykazanie się wiedzą z danego materiału);
4. Ze względu na wolne tempo czytania lub/i pisania zmniejszyć ilość zadań (poleceń) do wykonania w przewidzianym dla całej klasy czasie lub wydłużyć czas pracy dziecka. Formy te należy stosować zamiennie-uczeń pozostawiony w klasie dłużej niż rówieśnicy, narażony na komentarze z ich strony sam zacznie rezygnować z dodatkowego czasu;
5. Ograniczać teksty do czytania i pisania na lekcji do niezbędnych notatek, których nie ma w podręczniku; jeśli to możliwe dać dziecku gotową notatkę do wklejenia. Zalecenie to jest szczególnie istotne w przypadku dzieci małych lub starszych, u których stwierdzono dysgrafię;
6. Pisemne sprawdziany powinny ograniczać się do sprawdzanych wiadomości, wskazane jest, zatem stosowanie testów wyboru, zdań niedokończonych, tekstów z lukami – pozwoli to uczniowi skoncentrować się na kontrolowanej tematyce, a nie na poprawności pisania;

7. Wskazane jest preferowanie wypowiedzi ustnych. Sprawdzanie wiadomości powinno odbywać się często i dotyczyć krótszych partii materiału. Pytania kierowane do ucznia powinny być precyzyjne;
8. W przedmiotach ścisłych podczas wykonywania ścisłych operacji wymagających wielokrotnych przekształceń, należy umożliwić dziecku ustne skomentowanie wykonywanych działań. W ocenie pracy ucznia wskazane jest uwzględnienie poprawności toku rozumowania, a nie tylko prawidłowości wyniku końcowego. W przypadku prac pisemnych z przedmiotów ścisłych i im pokrewnych, nauczyciel powinien zwrócić uwagę na graficzne rozplanowanie sprawdzianów –pod treścią zadania powinno być wolne miejsce na rozwiązanie. Pozwoli to uniknąć niepotrzebnych pomyłek przy przepisywaniu zadań na inną stronę np. gubienia, mylenia znaków, cyfr, symboli, tak charakterystycznych dla dzieci z dysleksją;
9. Materiał programowy wymagający znajomości wielu wzorów, symboli, przekształceń można podzielić na mniejsze partie. Tam, gdzie jest taka możliwość, pozwolić na korzystanie z gotowych wzorów, tablic itp.;
10. Unikać wyrywania do odpowiedzi. Jeśli to możliwe uprzedzić ucznia (na przerwie lub na początku lekcji), że będzie dzisiaj pytany. W ten sposób umożliwiamy dziecku przypomnienie wiadomości, skoncentrowaniu się, a także opanowanie zapięcia emocjonalnego często blokującego wypowiedź;
11. Dobrze jest posadzić dziecko blisko nauczyciela, dzięki temu zwiększy się jego koncentracja uwagi, ograniczeniu ulegnie ilość bodźców rozprasających, wzrośnie bezpośrednia kontrola nauczyciela, bliskość tablicy pozwoli zmniejszyć ilość błędów przy przepisywaniu;
12. Złagodzić kryteria wymagań z języków obcych. Uczeń mający problemy z opanowaniem ojczystego języka prawie zawsze ma trudności z mówieniem, rozumieniem, czytaniem i pisanem w języku obcym;
13. Podczas oceny prac pisemnych nie uwzględniać poprawności ortograficznej lub oceniać ją opisowo. Należałoby pozwolić uczniom na korzystanie ze słowników ortograficznych podczas pisania wypracowań, prac klasowych. Postępy w zakresie ortografii sprawdzać za pomocą dyktand z komentarzem, okienkiem ortograficznym, pisania z pamięci. Zakres sprawdzianu powinien obejmować jeden rodzaj trudność ortograficznych -umożliwi to skoncentrowanie się na zagadnieniu, tym samym zmniejszając ilość błędów i dając poczucie sukcesu;
14. W przypadku ucznia z dysgrafią wskazane jest akceptowanie pisma drukowanego, pisma na maszynie, komputerze, zwłaszcza prac obszernych (wypracowań, referatów). Nie należy również oceniać estetyki pisma, np. w zeszytach. Jeśli pismo dziecka jest trudne do odczytania, można zamienić pracę pisemną na wypowiedź ustną
15. Bazować na polisensorycznych (angażujących wszystkie zmysły) metodach nauczania.
16. Przekazywać uczniom spostrzeżenia na temat ich pracy. Zauważać zrobione postępy.
17. Systematycznie przeglądać zeszyty.
18. Zezwolić na pisanie ołówkiem, aby uczeń mógł łatwiej poprawiać błędy.

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych z poszczególnych przedmiotów:

Język polski:

- nie wymagać, by uczeń czytał głośno przy klasie nowy tekst, wskazywać wybrane fragmenty dłuższych tekstów do opracowania w domu i na nich sprawdzać technikę czytania,
- dawać więcej czasu na czytanie tekstów, poleceń, instrukcji, szczególnie podczas samodzielnej pracy lub sprawdzianów, w miarę potrzeby pomagać w ich odczytaniu,
- starać się w miarę możliwości przygotowywać sprawdziany i kartkówki w formie testów, - czytanie lektur szkolnych lub innych opracowań rozłożyć w czasie, pozwalać na korzystanie z książek "mówionych",
- raczej nie angażować do konkursów czytania,
- uwzględniać trudności w rozumieniu treści, szczególnie podczas samodzielnej pracy z tekstem, dawać więcej czasu, instruować lub zalecać przeczytanie tekstu wcześniej w domu,
- sprawdzać zeszyty pracy własnej ucznia, czuwać nad wnikliwą ich poprawą, oceniać poprawność i sposób wykonania prac,
- dać uczniowi czas na przygotowanie się do pisania dyktanda poprzez podanie mu trudniejszych wyrazów, a nawet wybranych zdań, które wystąpią w dyktandzie; można też dawać teksty z lukami lub pisanie z pamięci,
- dyktanda sprawdzające można organizować indywidualnie,
- błędów nie omawiać wobec całej klasy,
- w przypadku trudności w redagowaniu wypowiedzi pisemnych uczyć tworzenia schematów pracy, planowania kompozycji wypowiedzi (wstęp, rozwinięcie, zakończenie),
- pomagać w doborze argumentów, jak również odpowiednich wyrażen i zwrotów,
- nie obniżać ocen za błędy ortograficzne i graficzne w wypracowaniach,
- podać uczniom jasne kryteria oceny prac pisemnych (wiedza, dobór argumentów, logika wywodu, treść, styl, kompozycja itd.),
- dawać więcej czasu na prace pisemne,
- sprawdzać, czy uczeń skończył notatkę z lekcji, w razie potrzeby skracać wielkość notatek,
- w przypadku trudności z odczytaniem pracy odpytać ucznia ustnie, pozwalać na wykonywanie prac na komputerze,

Języki obce:

- dawać łatwiejsze zadania,
- nie wrywać do natychmiastowej odpowiedzi, dawać więcej czasu na zastanowienie się i przypomnienie słówek, zwrotów,
- dawać więcej czasu na opanowanie określonego zestawu słówek,
- w fazie prezentacji leksyki zwolnić tempo wypowiedzanych słów i zwrotów, a nawet wypowiadać je przesadnie poprawnie,
- nowe wyrazy objaśniać za pomocą polskiego odpowiednika, w formie opisowej, podania synonimu, antonimu, obrazka, tworzenia związku z nowym wyrazem,

- w zapamiętywaniu pisowni stosować wyobrażanie wyrazu, literowanie, pisanie palcem na ławce, pisanie ze zróżnicowaniem kolorystycznym liter,
- przy odczytywaniu tekstu przez nauczyciela pozwalać na korzystanie z podręcznika,
- w nauczaniu gramatyki można stosować algorytmy w postaci graficznej wykresów, tabeli, rysunków,
- podczas prezentacji materiału zestawiać zjawiska gramatyczne języka polskiego ze zjawiskami gramatycznymi charakterystycznymi dla języka obcego,
- prowadzić rozmówki na tematy dotyczące uczniów,
- dawać więcej czasu na wypowiedzi ustne i prace pisemne,
- liberalnie oceniać poprawność ortograficzną i graficzną pisma,
- oceniać za wiedzę i wysiłek włożony w opanowanie języka, kłaść większy nacisk na wypowiedzi ustne

Matematyka, fizyka chemia:

- naukę definicji, reguł wzorów, symboli chemicznych rozłożyć w czasie, często przypominać i utrwalać,
- nie wyrywać do natychmiastowej odpowiedzi, przygotować wcześniej zapowiedzią, że uczeń będzie pytany,
- w trakcie rozwiązywania zadań tekstowych sprawdzać, czy uczeń przeczytał treść zadania i czy prawidłowo ją zrozumiał, w razie potrzeby udzielać dodatkowych wskazówek,
- w czasie sprawdzianów zwiększyć ilość czasu na rozwiązanie zadań,
- można też dać uczniowi do rozwiązania w domu podobne zadania,
- uwzględniać trudności związane z myleniem znaków działań, przestawianiem cyfr, zapisywaniem reakcji chemicznych itp.,
- materiał sprawiający trudność dłużej utrwalać, dzielić na mniejsze porcje,
- oceniać tok rozumowania, nawet gdyby ostateczny wynik zadania był błędny, co wynikać może z pomyłek rachunkowych,

Geografia, biologia, historia:

- uwzględniać trudności z zapamiętywaniem nazw, nazwisk, dat,
- w czasie odpowiedzi ustnych dyskretnie wspomagać, dawać więcej czasu na przypomnienie, wydobyć z pamięci nazw, terminów, dyskretnie naprowadzać,
- częściej powtarzać i utrwalać materiał,
- podczas uczenia stosować techniki skojarzeniowe ułatwiające zapamiętywanie,
- wprowadzać w nauczaniu metody aktywne, angażujące jak najwięcej zmysłów (ruch, dotyk, wzrok, słuch), używać wielu pomocy dydaktycznych, urozmaicać proces nauczania,
- zróżnicować formy sprawdzania wiadomości i umiejętności tak, by ograniczyć ocenianie na podstawie pisemnych odpowiedzi ucznia,

- przeprowadzać sprawdziany ustne z ławki, niekiedy nawet odpytywać indywidualnie często oceniać prace domowe

Muzyka, plastyka, wf, technika:

- zawsze uwzględniać trudności ucznia,
- w miarę możliwości pomagać, wspierać, dodatkowo instruować, naprowadzać, pokazywać na przykładzie,
- dzielić dane zadanie na etapy i zachęcać do wykonywania małutkimi krokami,
- nie zmuszać na siłę do śpiewania, czy wykonywania ćwiczeń sprawiających uczniowi trudność,
- dawać więcej czasu na opanowanie danej umiejętności, cierpliwie udzielać instruktażu,
- nie krytykować, nie oceniać negatywnie wobec klasy,
- podczas oceniania brać przede wszystkim pod uwagę stosunek ucznia do przedmiotu, jego chęci, wysiłek, przygotowanie do zajęć w materiały, niezbędne pomoce itp.,
- włączać do rywalizacji tylko tam, gdzie uczeń ma szanse

Metody pracy

- praca indywidualna, praca w mniejszych grupach/parach,
- gry i zabawy edukacyjne
- ćwiczenia ortograficzne
- dyktanda
- praca własna ucznia w formie zeszytu samokontroli

Działania w ramach zajęć obowiązkowych

Uczniowie realizują w całości podstawę programową kształcenia ogólnego.

W planach pracy nauczyciele wszystkich przedmiotów powinni uwzględnić polisensoryczne metody nauczania, wykorzystując informacje o indywidualnych potrzebach uczniów.

2. Uczeń, u którego stwierdzono trudności dydaktyczne

Zakres dostosowywania wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia.

- Brać pod uwagę wolniejsze tempo pracy, ewentualne trudności w pisaniu i czytaniu
- Udzielać dodatkowych wskazówek, naprowadzać na prawidłowy tok rozumowania
- Wracać do podstaw programowych z lat wcześniejszych, aby lepiej je utrwalić
- Zmniejszyć stopień trudności i obszerności zadań
- Dzielić materiał na mniejsze partie, wyznaczać więcej czasu na ich opanowanie i odpytywanie
- Formułowanie pytań w formie zdań o prostej konstrukcji powołujących się na ilustrujące przykłady
- Częste podchodzenie do ucznia w trakcie samodzielnej pracy w celu udzielania dodatkowej pomocy, wyjaśnień
- Należy zezwolić na dokończenie w domu niektórych prac wykonywanych na lekcjach, zadawać do domu na miarę możliwości ucznia
- Można wyznaczać dodatkowe/zamienne zadania, na miarę możliwości ucznia w celu poprawy ocen
- Pomoc w odczytywaniu tekstów ze zrozumieniem oraz prowadzeniu notatek (np. karty pracy), dzielenie tekstu dłuższego i bardziej złożonego na części, – szczegółowa analiza tekstu, stosowanie pytań pomocniczych, wypisywanie elementów ważnych w zadaniu, wypisywanie danych, powtarzanie przez ucznia tekstu własnymi słowami, praca etapami,

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych z poszczególnych przedmiotów:

Język polski:

- W przypadku trudności w czytaniu nie wymagać, by uczeń czytał głośno przy klasie nowy tekst, wskazywać wybrane fragmenty dłuższych tekstów do opracowania w domu i na nich sprawdzać technikę czytania, dawać więcej czasu na czytanie tekstów, poleceń, instrukcji, szczególnie podczas samodzielnej pracy lub sprawdzianów, w miarę potrzeby pomagać w ich odczytaniu, uwzględniać trudności w rozumieniu treści, szczególnie podczas samodzielnej pracy z tekstem, dawać więcej czasu, instruować lub zalecać przeczytanie tekstu wcześniej w domu,
- w przypadku trudności w redagowaniu wypowiedzi pisemnych uczyć tworzenia schematów pracy, planowania kompozycji wypowiedzi (wstęp, rozwinięcie, zakończenie),
- pomagać w doborze argumentów, jak również odpowiednich wyrażen i zwrotów,
- podać uczniom jasne kryteria oceny prac pisemnych (wiedza, dobór argumentów, logika wywodu, treść, styl, kompozycja itd.),
- dawać więcej czasu na prace pisemne,

Języki obce:

- dawać łatwiejsze zadania,

- nie wrywać do natychmiastowej odpowiedzi, dawać więcej czasu na zastanowienie się i przypomnienie słówek, zwrotów,
- dawać więcej czasu na opanowanie określonego zestawu słówek,
- w fazie prezentacji leksyki zwolnić tempo wypowiedzanych słów i zwrotów, a nawet wypowiadać je przesadnie poprawnie,
- nowe wyrazy objaśniać za pomocą polskiego odpowiednika, w formie opisowej, podania synonimu, antonimu, obrazka, tworzenia związku z nowym wyrazem,
- w zapamiętywaniu pisowni stosować wyobrażanie wyrazu, literowanie, pisanie palcem na ławce, pisanie ze zróżnicowaniem kolorystycznym liter,
- w nauczaniu gramatyki można stosować algorytmy w postaci graficznej wykresów, tabeli, rysunków,
- podczas prezentacji materiału zestawiać zjawiska gramatyczne języka polskiego ze zjawiskami gramatycznymi charakterystycznymi dla języka obcego,
- prowadzić rozmówki na tematy dotyczące uczniów,
- dawać więcej czasu na wypowiedzi ustne i prace pisemne,
- oceniać za wiedzę i wysiłek włożony w opanowanie języka,

Matematyka, fizyka chemia:

- naukę definicji, reguł wzorów, symboli chemicznych rozłożyć w czasie, często przypominać i utrwalać,
- w trakcie rozwiązywania zadań tekstowych sprawdzać, czy uczeń przeczytał treść zadania i czy prawidłowo ją zrozumiał, w razie potrzeby udzielać dodatkowych wskazówek,
- w czasie sprawdzianów zwiększyć ilość czasu na rozwiązanie zadań,
- można też dać uczniowi do rozwiązania w domu podobne zadania,
- materiał sprawiający trudność dłużej utrwalać, dzielić na mniejsze porcje,
- podawać polecenia w prostszej formie (dzielić złożone treści na proste, bardziej zrozumiałe części) – kierować do ucznia krótkich komunikatów ogniskujących jego uwagę na toku lekcji
- unikać trudnych, czy bardzo abstrakcyjnych pojęć,
- unikać pytań problemowych, przekrojowych,
- odrębnie instruować,
- zadawać do domu tyle, ile uczeń jest w stanie wykonać samodzielnie,
- jak najczęściej podchodzić do ucznia podczas samodzielnej pracy, w celu udzielenia dodatkowej pomocy, wyjaśnień,
- wydłużyć termin poprawy ocen

Geografia, biologia, historia:

- w czasie odpowiedzi ustnych dyskretnie wspomagać, dawać więcej czasu na przypomnienie, wydobyć z pamięci nazw, terminów, dyskretnie naprowadzać,
- częściej powtarzać i utralać materiał,
- podczas uczenia stosować techniki skojarzeniowe ułatwiające zapamiętywanie,
- wprowadzać w nauczaniu metody aktywne, angażujące jak najwięcej zmysłów (ruch, dotyk, wzrok, słuch), używać wielu pomocy dydaktycznych, urozmaicać proces nauczania,
- często oceniać prace domowe

Muzyka, plastyka, wf, technika:

- zawsze uwzględniać trudności ucznia,
- w miarę możliwości pomagać, wspierać, dodatkowo instruować, naprowadzać, pokazywać na przykładzie,
- dzielić dane zadanie na etapy i zachęcać do wykonywania małymi krokami,
- nie zmuszać na siłę do śpiewania, czy wykonywania ćwiczeń sprawiających uczniowi trudność,
- dawać więcej czasu na opanowanie danej umiejętności, cierpliwie udzielać instruktażu,
- nie krytykować, nie oceniać negatywnie wobec klasy,
- podczas oceniania brać przede wszystkim pod uwagę stosunek ucznia do przedmiotu, jego chęć, wysiłek, przygotowanie do zajęć w materiały, niezbędne pomoce itp.,
- włączać do rywalizacji tylko tam, gdzie uczeń ma szanse

Metody pracy

- praca indywidualna, praca w mniejszych grupach/parach,
- gry i zabawy edukacyjne
- ćwiczenia stymulujące rozwój zaburzonych funkcji
- utrwalanie treści programowych

Działania w ramach zajęć obowiązkowych

Uczniowie realizują w całości podstawę programową kształcenia ogólnego.

W planach pracy nauczyciele wszystkich przedmiotów powinni uwzględnić polisensoryczne metody nauczania, wykorzystując informacje o indywidualnych potrzebach i możliwościach uczniów.

3. Uczeń z niepowodzeniem edukacyjnym

Zakres dostosowywania wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia.

- Wracać do podstaw programowych z lat wcześniejszych, aby lepiej je utrwalić
- Stała obserwacja i pomoc w organizowaniu warsztatu pracy (udzielanie dodatkowych wskazówek, naprowadzanie na prawidłowy tok rozumowania, kontrolowanie toku myślenia podczas wykonywania zadań)
- Dzielić materiał na mniejsze partie, wyznaczać więcej czasu na ich opanowanie i odpytywanie
- Można wyznaczać dodatkowe/zamienne zadania, na miarę możliwości ucznia w celu poprawy ocen
- Przy ocenianiu brać pod uwagę zaangażowanie ucznia, systematyczny udział w zd-w, włożony wysiłek w pracę, a nie tylko jej efekty.

Metody pracy

- praca indywidualna, praca w mniejszych grupach/parach,
- gry i zabawy edukacyjne
- ćwiczenia stymulujące rozwój zaburzonych funkcji
- utrwalanie treści programowych

Działania w ramach zajęć obowiązkowych

Uczniowie realizują w całości podstawę programową kształcenia ogólnego.

W planach pracy nauczyciele wszystkich przedmiotów powinni uwzględnić polisensoryczne metody nauczania, wykorzystując informacje o indywidualnych potrzebach i możliwościach uczniów.

4. Uczeń zdolny

Działania realizowane z uczniem w ramach poszczególnych form i sposobów ustalonych przez dyrektora.

Realizacja Indywidualnego Programu Nauki lub Indywidualnego Toku Nauki

Zakres dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb oraz możliwości psychofizycznych ucznia

- Indywidualne formy pracy na lekcji, zadań domowych, kryteriów oceniania

- Umożliwienie poszerzania wiedzy o treści wykraczające poza podstawę programową,
- Umożliwienie korzystania z różnych form rozwoju zainteresowań
- Przygotowanie do konfrontacji posiadanej wiedzy z wymaganiami konkursowymi
- Różnicowanie obszerności i terminowości prac
- Poszerzanie treści programowych z przedmiotów
- Zwiększenie wymagań edukacyjnych
- Przydzielanie trudniejszych zadań podczas pracy grupowej lub indywidualnej,
- Stwarzanie sytuacji wyboru zadań, ćwiczeń o większej skali trudności, lub prac dodatkowych,
- Różnicowanie stopnia trudności prac klasowych i domowych,
- Przydzielanie specjalnych ról np. asystenta, lidera,
- Organizacja konkursów szkolnych,
- Przygotowanie projektu, czyli dłuższej formy umożliwiającej przeprowadzenie badań i analizy ciekawego zadania,
- Przydzielenie tzw. ligi zadaniowej, czyli cotygodniowej listy zadań do samodzielnego rozwiązania,

Metody pracy z uczniem

Praca projektowa, warsztaty; metody problemowe

5. Uczeń przewlekle chory

Indywidualizacja procesu kształcenia, uwzględnienie specyficznych potrzeb i uwarunkowań pracy (np. tempa pracy) dzieci chorych.

- Respektowanie wydolności wysiłkowej ucznia,
- Stwarzanie atmosfery bezpieczeństwa,
- Wyrabianie aktywnej postawy ucznia w stosunku do nauki i procesu leczenia,
- Korygowanie nieprawidłowości rozwojowych w sferze intelektualnej i osobowościowej,
- Rozwijanie zainteresowań, samodzielności dziecka,

- Dostarczanie wielu możliwości do działania i osiągnięcia sukcesów,
- Motywowanie do aktywności.
- Stała kontrola pracy – możliwość jej wykonania w czasie „realnym”
- Podzielenie pracy na mniejsze/krótsze etapy.
- Przygotowanie specjalnych instrukcji do poszczególnych zadań, kart pracy oraz zadbanie o czytelność i zrozumiałość instrukcji
- Nagradzanie i wsparcie emocjonalne.
- Stałe wzmacnianie poczucia wartości u dziecka chorego, motywowanie go do wysiłku w okresach remisji choroby, eksponowanie jego osiągnięć i pozytywnych cech, zwłaszcza w zespole klasowym.
- Uwrażliwianie dzieci zdrowych na zmiany zdolności do wysiłku i samopoczucia u dziecka chorego, potrzebę chronienia go przed szkodliwymi dla niego czynnikami i sytuacjami, nie powinno się narażać go na stres i przeciążenia wysiłkowe oraz odpowiednio udzielać mu pomocy w czasie ataków choroby;
- Traktować dziecko chore na równi z innymi dziećmi we wszystkich tych sytuacjach i czynnościach, które nie są dla niego zdrowotnie przeciwwskazane;
- Ścisła współpraca z rodziną ucznia
- Motywowanie do kontaktów i współdziałania z innymi dziećmi, wspomaganie procesu adaptacji dziecka, umożliwienie pozytywnych przeżyć rówieśniczych, (pamiętanie o uczniu, gdy nie ma go w szkole- telefony, odwiedziny)

6. Uczeń ze stwierdzonym upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim

Wskazania nakierowane na niwelowanie trudności rozwojowych i edukacyjnych:

- Dostosowanie wymagań programowych do możliwości ucznia z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim
- Zadawanie pytań pomocniczych, ukierunkowanie na problem, istotę sprawy,
- Kontrolowanie toku myślenia podczas wykonywania zadań
- Stosowanie poleceń prostych,
- Dzielenie materiału do nauki na mniejsze części
- Przykłady ilustrować, odwoływać się do konkretnych
- Wracać do podstaw programowych z lat wcześniejszych, aby lepiej je utrwalić
- Pomoc w rozwiązywaniu zadań tekstowych – szczegółowa analiza tekstu, stosowanie pytań pomocniczych, wypisywanie elementów ważnych w zadaniu, wypisywanie danych, powtarzanie przez ucznia tekstu własnymi słowami, praca etapami,

- Pomoc w nabywaniu umiejętności matematycznych i wyobraźni matematycznej – działania na konkretach, stosowanie grafów i innych pomocy, stosowanie prostych przykładów działań, wykorzystanie np. liczydeł, stosowanie rysunków
- Pomoc w odczytywaniu tekstów ze zrozumieniem oraz prowadzeniu notatek (np. karty pracy), dzielenie tekstu dłuższego i bardziej złożonego na części,
- Uczeń powinien zajmować miejsce w pierwszych ławkach
- Wydłużenie czasu pracy;
- Dostosować wielkość czcionki prac pisemnych do potrzeb ucznia

Warunki zapobiegania wtórnym skutkom niepełnosprawności:

- korygowanie, usprawnianie i kompensowanie zaburzonych funkcji
- rozwijanie umiejętności poznawczych, potrzebnych do należytej orientacji w otoczeniu.
- stopniowanie trudności i indywidualizacja w procesie kształcenia.
- kształtowanie równowagi emocjonalnej i pozytywnej motywacji do pracy.
- rozwijanie zainteresowań, predyspozycji oraz naturalnej aktywności.
- wdrażanie do zdobycia niezależności i zaradności życiowej.
- docenianie za postępy dydaktyczne i pozytywne zachowania
- wdrożenie do uczestniczenia w różnych formach życia społecznego na równi z innymi

Zakres dostosowania wymagań edukacyjnych

Uczniowie realizują treści podstawy programowej kształcenia ogólnego.

Zaleca się: dostosowanie ilości materiału przeznaczonego do opanowania do możliwości dziecka, wydłużenie czasu pracy, zwiększenie ilości powtórzeń, udzielanie dodatkowych wyjaśnień, wskazówek. Stosowanie wzmocnień pozytywnych poprzez pochwałę, nagrodę za niewielkie postępy ucznia.

Dostosowanie sposobu sprawdzania wiadomości i oceniania:

- umożliwienie zdawania części materiału ustnie,
- oceniać wartość merytoryczną prac, nie biorąc pod uwagę błędów,
- nie wyrywać ucznia do odpowiedzi na forum klasy,

- brać pod uwagę wysiłek i zaangażowanie ucznia, udział w zajęciach, aktywność, zainteresowanie tematyką, a także stopień przygotowania do zajęć, odrabianie prac domowych,

7. Uczeń słabowidzący

Wskazania nakierowane na niwelowanie trudności rozwojowych i edukacyjnych:

- Dostosować wymagania programowe ze wszystkich przedmiotów do możliwości ucznia
- Polecenia podzielić na krótkie etapy popierając je konkretnym przykładem, w miarę możliwości pomagać i dodatkowo instruować,
- Wracać do podstaw programowych z lat wcześniejszych, aby lepiej je utrwalić,
- Należy zapewnić chłopcu więcej czasu na opracowanie poszczególnych treści programowych
- Pomoc w odczytywaniu tekstów ze zrozumieniem oraz prowadzeniu notatek (np. karty pracy),
- Pomoc w rozwiązywaniu zadań tekstowych – szczegółowa analiza tekstu, stosowanie pytań pomocniczych, wypisywanie elementów ważnych w zadaniu, wypisywanie danych, powtarzanie przez ucznia tekstu własnymi słowami, praca etapami,
- Nie polecać głośnego czytania na forum klasy
- Uwzględniać trudności w analizowaniu prac graficznych (rysunki, wykresy, zestawienia danych, obrazy, szkice, zdjęcia, itp.)
- Uwzględniać trudności w graficznym planowaniu prac pisemnych z zachowaniem liniatury
- Uwzględniać trudności z wykonywaniem prac plastycznych, rysunków, schematów i wykresów oraz ich organizacją przestrzenną
- Stosowanie dodatkowych pomocy dydaktyczno-naukowych kompensujących wadę wzroku oraz ustnych wyjaśnień
- Wzmacniać motywację do pracy i chwalić za najdrobniejsze osiągnięcia,
- Wydłużenie czasu pracy,
- W miarę możliwości stosować większą czcionkę
- Wykorzystywać mocne strony chłopca i stwarzać okazje do przeżywania przez niego sukcesu, aby wzmocnić wiarę we własne możliwości,
- Zapewnić właściwe oświetlenie klasy
- Pilnować aby uczeń siedział możliwie blisko nauczyciela

Warunki zapobiegania wtórnym skutkom niepełnosprawności:

- korygowanie, usprawnianie i kompensowanie zaburzonych funkcji
- rozwijanie umiejętności poznawczych, potrzebnych do należytej orientacji w otoczeniu.

- stopniowanie trudności i indywidualizacja w procesie kształcenia.
- kształtowanie równowagi emocjonalnej i pozytywnej motywacji do pracy.
- rozwijanie zainteresowań, predyspozycji oraz naturalnej aktywności.
- wdrażanie do samodzielności
- docenianie za postępy dydaktyczne i pozytywne zachowania

Zakres dostosowania wymagań edukacyjnych

Uczeń realizuje treści podstawy programowej kształcenia ogólnego.

Zaleca się: dostosowanie treści materiału przeznaczonego do opanowania do możliwości dziecka, zgodnie z zaleceniami przeznaczonymi dla uczniów słabo widzących

Dostosowanie sposobu sprawdzania wiadomości i oceniania:

- umożliwienie zdawania części materiału ustnie
- odpytywanie z wcześniej zadanych mniejszych partii materiału

8. Uczeń z Autyzmem lub zespołem Aspergera

Wskazówki do pracy z uczniem:

- zminimalizowanie lub całkowite wyeliminowanie elementów rozpraszających;
- posadzenie ucznia blisko nauczyciela;
- zachowanie schematu pracy i stałości działań edukacyjnych (np. zajmowanie tej samej ławki lub stolika podczas zajęć);
- opracowanie planu codziennych zajęć i każdorazowe zapoznanie z nim ucznia;
- wcześniejsze informowanie o zmianach np. w rozkładzie zajęć lekcyjnych, uprzedzanie o zastępstwach na lekcjach, wyjściach, wizytach nowych osób. Informowanie, w jaki sposób trzeba się zachować w nowej sytuacji;
- wyraźne zaznaczanie końca określonej aktywności, zabawy, zadania, zanim przejdzie się do następnych;
- kierowanie poleceń indywidualnie do dziecka. Zwracanie się do niego po imieniu. Właściwe używanie zaimków osobowych Ja i Ty;
- podczas rozmowy używanie prostego i jednoznacznego języka;
- wyjaśnianie metafor i przenośni, wyrazów bliskoznacznych, żartów lub dowcipów użytych podczas prowadzenia lekcji;

- popieranie informacji słownej gestami, mimikę;
- uzupełnianie rysunkiem, zdjęciem, filmem lub modelem przekazywanych podczas lekcji treści abstrakcyjnych;
- w razie potrzeby wydłużanie czasu przeznaczonego na wykonywanie poszczególnych zadań i prac pisemnych;
- dzielenie trudniejszego lub dłuższego zadania na kilka części;
- sprawdzanie zrozumienia czytanego tekstu poprzez zadawanie dodatkowych pytań: Co się wydarzyło? Gdzie ? Kiedy? Dlaczego ? itp.;
- dostosowywanie pomocy dydaktycznych i treści zadań do zainteresowań ucznia (np. obliczanie różnicy czasu na podstawie rozkładów jazdy);
- wykorzystywanie wąskich i fachowej wiedzy ucznia podczas prowadzenia lekcji;
- na lekcjach wychowania fizycznego unikanie aktywności ruchowej związanej z rywalizacją. Dbanie o losowe przydzielanie do grup (dzieci autystyczne są mniej sprawne i niezgrabne ruchowo, a dodatkowo mają problemy z graniem zespołowym, co sprawia, że są pomijane lub niechętnie wybierane);
- w sytuacji wzburzenia lub zdenerwowania umożliwienie pobytu w spokojnym, cichym miejscu np. bibliotece, gabinecie pedagoga;
- ignorowanie i nie reagowanie na zachowania prowokacyjne (np. płacz, plucie, krzyk). Dziecko powinno wykonać wyznaczone zadanie pomimo takich zachowań;
- częste przypominanie o normach i zasadach funkcjonowania społecznego oraz chwalenie i nagradzanie za ich przestrzeganie;
- nie zadawanie pytań "dlaczego to zrobiłeś", ale opisywanie co nam się nie podoba w zachowaniu, czego oczekujemy i nazwanie emocji;
- opracowanie sposobów radzenia sobie z emocjami w kategorii akceptowane - nieakceptowane.